

Lade Rotary Klubb

50 år 13. mars 2003

Presidenten har ordet

Gratulerer til alle medlemmer av Lade Rotary, og spesielt til klubbens chartermedlemmer, med klubbens første 50 år. 50 år i en frivillig klubbvirksomhet er mye og det forteller om en vital organisasjon med engasjerte medlemmer.

Rotary's grunnidè er å gi hverandre støtte i sin virksomhet gjennom rådgiving og utveksling av erfaring. Utallige er de foredrag som er gitt til klubbens medlemmer i alle disse årene over aktuelle temaer. Dette er hovedkjernen i klubbens virksomhet, som jeg opplever at medlemmene setter stor pris på. Derfor håper jeg klubbens virksomhet mer skal preges av oppmøtelyst enn av oppmøteplikt.

Vi ønsker alle at klubben skal utvikle seg videre. En forutsetning for det er at virksomheten er "i tiden". Det var derfor særdeles gledelig at klubben, riktignok etter lang betenkningstid, åpnet for kvinnelige medlemmer. Jeg tror det var et klokt valg som klubben vil få stor glede av. Klubben vil utvikle seg videre i den takt som medlemmene og arbeidet i komiteene vil.

Et annet område hvor Rotary ønsker å bidra er i samfunnets tjeneste. I 2005 er Rotary International 100 år. Til da håper jeg at Lade Rotary Klubb sammen med de øvrige trondheimsklubbene i fellesskap klarer å presentere et prosjekt til fellesskapets beste i tråd med Rotary's idealer.

Det er særdeles hyggelig at vi markerer våre 50 år i Britannia Hotell, som også er vårt faste møtested. Jeg vil til slutt takke festkomiteen og alle som har bidratt til at denne festen er gjort mulig og ønsker alle en hyggelig kveld og med ønske om at vi fortsatt vil få en livlig Lade Rotaryklubb.

Carl Petter Brun
President

Guvernøren hilser

Til lykke med 50 årsjubileet!

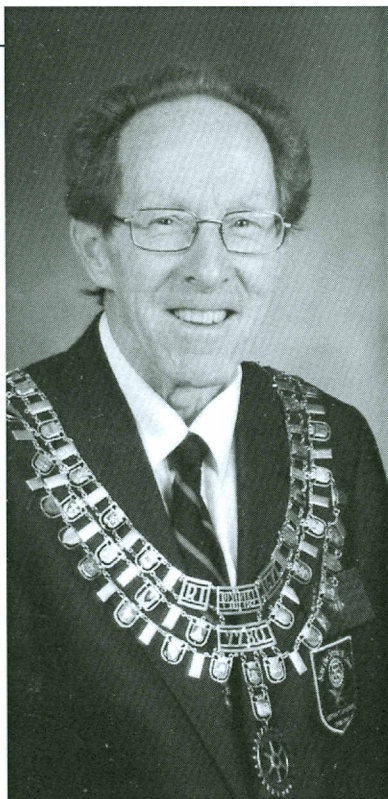
Det er med stor glede og med stor respekt jeg hilser en av distriktets eldste- og største klubber.

I følge de oversikter jeg har innhentet, har Lade Rotaryklubb gjennom sine 50 år hatt en jevn og pen aktivitet. Videre har klubbens medlemmer innehatt tillitsverv på alle nivå i Rotary International, med unntak av verdenspresident.

Klubbens medlemmer har også gjennom årene hatt sentrale posisjoner og verv i samfunnet. I sum har klubbens medlemmer innad i Rotary og utad i samfunnet stått for og representert Rotarys ideal og mål på en utmerket måte.

Som guvernør i jubileumsåret hilser jeg klubben og medlemmene hjertelig til lykke med begivenheten med verdenspresidentens tema "Sow the Seeds of Love".

Arne Solem
DG 2280.

Lade Rotaryklubbs 50-årsdag

Gjennom Trygve's medlemskap i Lade Rotaryklubb har jeg truffet mange hyggelige mennesker. Rundt middagsbordet er det ofte blitt referert både fra 3-minutt og andre foredrag. Føler at jeg indirekte deltar på møtene og likeså er med på interessante turer, for eksempel bjørnejakt i Alaska og småflytur i Australia. Høstens bokmøter og teaterkvelder med sosialt samvær setter jeg som ledsager ekstra stor pris på. Videre ser det ut som "(G)Lade laksers lyse aften" kan bli en tradisjon.

Gratulerer med 50-årsdagen!
Jeg gleder meg til å feire jubileet med dere.

Anne Marstrand

Opprinnelsen

I hele 27 år var det bare en Rotary-klubb i vår by; Trondhjem RK, som ble chartert i 1926. Så fant et energisk medlem, Michael Eckhoff, at man burde følge det relativt unge verdensforbundets ønske om flere klubber kloden over. Men Eckhoff møtte først bare hva Thorvald Wiig – vår klubbs eneste gjenlevende chartermedlem – har kalt en "nølede interesse" da han luftet tanken i sin egen klubb.

Men Eckhoff var ikke kjent for å gi seg når han ville fremme en god sak. Etter å ha sondert litt møttes han og senere charterpresident Erling Berg høsten 1952 til drøfting av en ny klubb og en tenkt grense for verve-grunnlaget. I desember ble det bestemt at grensen skulle gå i Søndre gate med forlengelser til fjorden og Holtermanns vei. Dermed fikk Lade med en stor part av industrien, NTH og et betydelig innslag av annet næringsliv som grunnlag. Klubbnavnet ble vedtatt og fast møtested ble Astoria Hotel.

Ved 10-årsfesten ble Eckhoff hedret med æresmedlemskap i Lade Rotary Klubb.

Første møte

Første sammenkomst fant sted 23. januar 1953. Styre ble valgt; foruten president Erling Berg besto det av Jack Nielsen, visepresident, Knut Anker Bachke, sekretær, Wilhelm Hoff, visesekretær/kasserer og Karl Stenstadvold, seremonimester. Alle uten Hoff ble senere presidenter. Jack Nielsen ble også guvernør, i 1963/64.

Av chartermedlemmene lever i dag tre. Av dem er altså bare ett fortsatt medlem; Thorvald Wiig, som fyller 90 år 17. april. De to andre er Knut Karlsen, som nå bor på et sykehjem, og Carl M. Hillesund (93).

Chartermøte ble holdt 25. april 1953.

Fra v. ved styrebordet ses Karl Stenstadvold, Norges-guvernøren Christian Lindboe, vår første president Erling Berg, fadderklubben Trondhjems president Alf B. Lund og Lades første sekretær Knut Anker Bachke. Antrekk var kjole og hvitt.

Charterfesten

Den høytidelige charterfest ble holdt 27. april 1953, med deltagelse av 26 kjolekledde herrer. Charterbrevet var undertegnet 13. mars og skulle overrekkes av Christian Lindboe, orator og den siste guvernør for alle landets Rotary-klubber. Hans ankomst ble imidlertid preget av en viss dramatik, som følge av at D/S "Hadsel" med ham og charterbrevet om bord var 14 timer forsinket.

Men seremonimester Stenstadvold løste floken elegant. Han mobiliserte sin kone, pianistinnen Ragnild Stenstadvold, som akkompagnerte sangerinnen Else Marie Lund, gift med fadderklubbens president Alf B. Lund. Deres konsert ga møtet en ekstra kulturdimensjon.

Imidlertid ble Lindboe bare tre kvarter forsinket. Kveldens høydepunkt var hans overrekkelse av charterbrevet med en tale så inspirerende at den ifølge et referat ved tiårsjubileet "ennu sitter i erindringen som noe av det beste vi har hørt". Han avsluttet med det gamle ønske "Vivat, crescat, floreat" – leve, vokse, blomstre – og overrakte charterbrevet til presidenten.

Sterk vekst

Og vokse gjorde Lade. Ved 40-årsjubileet var vår klubb nest størst i Norge med 83 medlemmer; bare slått av Oslo RK med 150.

Vi fikk altså tredoblet medlemstallet i denne perioden. Men en tilbakegang, som i flere år også preget hele Rotary i annen halvdel av 90-årene, brakte Lade ned i 54 medlemmer et par år tilbake. Dette tallet ble imidlertid betydelig forbedret av et sterkt styre med Håkon V. Døvre som president i forrige periode med sensasjonelle 18 nye medlemmer. Noen få er imidlertid også gått ut, slik at klubben nå har 69 medlemmer.

Rotary International er når dette skrives allerede på høyde med antallet før nedgangen, og alt tyder på at man vil nå halvannen million medlemmer ved hundreårsjubileet.

Her fra feiringen av klubbens 40-årsjubileum i Harmonien i 1993.

Charterfesten

Den høytidelige charterfest ble holdt 27. april 1953, med deltagelse av 26 kjolekledde herrer. Charterbrevet var undertegnet 13. mars og skulle overrekkes av Christian Lindboe, orator og den siste guvernør for alle landets Rotary-klubber. Hans ankomst ble imidlertid preget av en viss dramatik, som følge av at D/S "Hadsel" med ham og charterbrevet om bord var 14 timer forsinket.

Men seremonimester Stenstadvold løste floken elegant. Han mobiliserte sin kone, pianistinnen Ragnild Stenstadvold, som akkompagnerte sangerinnen Else Marie Lund, gift med fadderklubbens president Alf B. Lund. Deres konsert ga møtet en ekstra kulturdimensjon.

Imidlertid ble Lindboe bare tre kvarter forsinket. Kveldens høydepunkt var hans overrekkelse av charterbrevet med en tale så inspirerende at den ifølge et referat ved tiårsjubileet "ennu sitter i erindringen som noe av det beste vi har hørt". Han avsluttet med det gamle ønske "Vivat, crescat, floreat" – leve, vokse, blomstre – og overrakte charterbrevet til presidenten.

Sterk vekst

Og vokse gjorde Lade. Ved 40-årsjubileet var vår klubb nest størst i Norge med 83 medlemmer; bare slått av Oslo RK med 150.

Vi fikk altså tredoblet medlemstallet i denne perioden. Men en tilbakegang, som i flere år også preget hele Rotary i annen halvdel av 90-årene, brakte Lade ned i 54 medlemmer et par år tilbake. Dette tallet ble imidlertid betydelig forbedret av et sterkt styre med Håkon V. Døvre som president i forrige periode med sensasjonelle 18 nye medlemmer. Noen få er imidlertid også gått ut, slik at klubben nå har 69 medlemmer.

Rotary International er når dette skrives allerede på høyde med antallet før nedgangen, og alt tyder på at man vil nå halvannen million medlemmer ved hundreårsjubileet.

Her fra feiringen av klubbens 40-årsjubileum i Harmonien i 1993.

Hvorfor bruke tid på Rotary?

Helt fra jeg som ungjente hørte av min far at Rotary-medlemsskap kun var forbeholdt menn, har jeg ment at Rotary var en tulleforening for gamle gubber som tror de er noe.

Jeg fikk ikke med meg at Rotary faktisk står for en etisk holdning som er viktig å formidle i næringslivet i dag. Jeg oppdaget bare den sosiale snobbefaktoren som jeg nok tror er der til en viss grad i dag også. Det er jo stort sett personer i ledende stillinger, innenfor et noe "lukket" system som får bli medlemmer.

Etter at Rotary åpnet opp for kvinner for noen år siden, har jeg som dere vil forstå, blitt mer positiv til klubben. Ikke minst fordi jeg på vegne av alle kvinner som jobber i næringslivet lenge har vært opptatt av at det er ganske mange lukkede rom der menn bygger nettverk som kvinner ikke har tilgang til. Det går igjen i dagens debatt om kvinner i styreverv. Jeg anser Rotary som et sted der man kan møte mange personer som har innflytelse i Trondheims næringsliv (og forskningsliv, har jeg oppdaget), samt eldre personer med lang erfaring, og andre spennende kvinner som likedan som meg er ferske som Rotary-medlemmer. Det er interessant.

Om medlemsskapet får så stor betydning som man kanskje forestilte seg da man sto utenfor, er et annet spørsmål. For det første er arbeidsdagene hektiske, og det å komme seg på møtet ikke alltid like enkelt. Så har møtet et tett program som gjør at man ikke får så mye anledning til å bli kjent med andre medlemmer. Til gjengjeld synes jeg at samtlige foredrag jeg har vært på har vært virkelig interessante. Man får en kjapp innsikt i mange helt ukjente aktiviteter som foregår i vår by, og det kan plutselig bli veldig viktig i en eller annen sammenheng – man vet aldri.

Som en nysgjerrig person som liker å har litt oversikt, er dette absolutt et sted å ferdes. Mitt største problem er at jeg ikke husker alle navnene på medlemmene i min klubb.

Nå gleder jeg meg til 50-års jubileet! Ikke minst fordi vi da får bedre anledning til å snakke med hverandre. Tør jeg foreslå at vi alle utstyres med navnelapper på den festen?

Ellers synes jeg det er litt ærefullt å være medlem av en gammel ærverdig klubb som Lade Rotary, og jeg håper at dere "gamle" føler at vi som er nye kvinnelige medlemmer er med å sette et positivt preg på klubben. Vi blir i alle fall godt tatt imot.

Hilsen Berit Kjeldsberg

Klubbens første kvinner

Oppsiktsvekkende i klubbens historie var det da vi i 2002 fikk de tre første av flere kvinnelige medlemmer. Før i tiden ble riktignok dette drøftet, men kvinner ble nektet adgang ved avstemninger med argumenter som "når Zonta og Soroptimistene tar opp menn...". Dagens kvinnelige medlemmer har selvfølgelig vist seg å være gode rotarianere. De har interessante jobber og er hjertelig velkomne.

Jubileumsårets president Carl Petter Brun og hans styre har gitt klart uttrykk for fortsatt økt antall medlemmer av begge kjønn. Verving av medlemmer byr imidlertid på konkurranse – også andre organisasjoner ønsker seg flere medlemmer.

På møtet 27. juni 2002 ble de første kvinnelige medlemmene tatt opp. Her er en strålende fornøyd president Håkon Døvre og sekretær Henk Barkey sammen med Gleny Foslie, Vigdis Harsvik og Bente Gätzschnmann. Bjørg Bellika var bortreist på opptaksdagen.

Nye medlemmer

Når klubben får nye medlemmer er det viktig at både fadderne og medlemmene i kameratskaps- og rekrutteringskomiteen sørger for at de straks føler seg velkomne, slik det fremgår av de siste klubbvedtektene av 20.06.02. Jo, det er selvsagt, men vi minner likevel om det: Det bemerkelsesverdige store frafallet på 90-tallet er noe Lade RK slett ikke ønsker gjentagelse av.

En ekstra god ting med de nye medlemmer er at den gjennomsnittlige alder går ned. I månedsbrevet for november konstateres en gunstig aldersnedgang i løpet av ett år, fra 61.8 til 58.9 i gjennomsnitt. Det gleder oss alle og ganske særskilt nedskriveren. Men han er ikke alene om å ha passert 80-tallet og er særlig glad for de nye yngre medlemmene.

Omfanget

Et annet spørsmål i denne forbindelse gjelder klubbtettheten: Norge har i forhold til innbyggertallet dobbelt så mange Rotary-klubber som moderlandet USA og er i denne henseende blant de høyeste i verden. I og nær Trondheim er det nå 7 klubber. Bergen har 12 klubber, Stavanger har 9. Matrikkelen oppgir ikke antallet for Oslo, men det er visstnok omkring 25 klubber.

Oppmøtet

Før i tiden kunne vi høre om strenge regler for oppmøtet i amerikanske rotary-klubber. Hadde man ikke de påkrevde 60 % oppmøte – i egne eller andre klubber – så måtte man ut. Slik er det vel neppe i dag. I allfall håndheves det ikke hos oss. De yngre medlemmer har oftest en travel tid med både jobb og familie å ta seg av. Man kan jo få permisjon av kortere eller lengre varighet. I dag bidrar iallfall den eldre generasjon til å gi klubben grunnlag for en rimelig godt oppmøte, slik det fremgår av guvernørens statistikk.

Vi har det trivelig i Lade RK; tonen er fin og ofte munter, slik det gjerne er i foreningsliv og idrett. Gjennom våre 50 års eksistens er det holdt rundt 2500 foredrag og det har vært lærerikt å høre de mange talere og kåsører. Sammen med bedriftsbesøk har denne virksomhet utvidet vår horisont og forståelse av samfunnet. Ved de nesten like mange treminuttere har medlemmene også fortalt om utviklingen innen sitt yrke eller om sine interesser, eventuelt erfaringer fra reiser eller møter i klubber verden over.

Sosial aktivitet

Interesse knytter seg videre til Lades sosiale tiltak. Det bør også nevnes at vi bidrar bra til det store og spennende arbeid som utføres av Rotary Foundation, som omtales lengre ut.

Gjennom besøk i klubber, lokalt eller rundt i verden, har mange av oss møtt rotarianere med omtrent de samme interesser som vi har. Rotary er en fast sammentømret bevegelse, selv om den enkelte klubb har stor frihet til å organisere seg som medlemmene vil. Rotary Internasjonals lovråd, som møtes hvert tredje år, sørger for at klubbene følger opp tidenes skiftende krav og muligheter.

Fra en festlighet på Ringve.

Virksomhet utad

Klubben har hatt en rekke sosiale virksomhetsområder. Ett var de årlige besøkene på Reitgjerdet, hvor de innsatte oftest hadde begått meget alvorlige forbrytelser. Dette hindret ikke at Lade bl.a. leide en Fosenbåt som tok stab og innsatte på fisketur, utstyrt med fiskestenger fra produsent og klubbmedlem Asbjørn Hørgård. Det vakte naturligvis stor begeistring og våre gjester spurte gjerne om det ble tur også neste år. Også sammenkomster i fengselet vakte glede – mange av de innsatte var høyt utdannet og deltok med stor kunnskap i debatter.

Men så ble institusjonen nedlagt av Stortinget, noe Carl M. Hillesund mener ikke burde ha skjedd: "Man skulle ikke tro det sto voksne folk bak beslutningen" kommenterte han.

Et annet stort prosjekt var å skaffe søndagsforeldre til barna ved Dalens Blindeskole. Henrik Wollan sto på med stor energi, og alle barna kom ut til private hjem om søndagene. For denne innsats fikk vår klubb den høythengende Paul Harris Award.

Ved innsats fra Hillesund og Arnfinn Djønnle ble barna også skaffet musikk-instrumenter og kjørt på 17. mai. Enda en mangeårig virksomhet som nå ligger nede er felling, hugging og pakking av ved til eldre til jul, via Frelsesarmeen. Men det synes mulig med gjenopptagelse.

Mindre vellykket var et rullestolprosjekt felles med byens andre Rotary-klubber. Det var tenkt som gave til Vilnius i Litauen, men strandet på manglende samarbeid med mottakeren. I påvente av nytt prosjekt står 65 000 kroner på sperret konto. Når dette skrives er det vedtatt at pengene brukes på et annet prosjekt i Litauen.

PAUL P. HARRIS AWARD

PRESENTED TO THE ROTARY CLUB OF

LADE (TRONDHEIM), NORWAY

IN RECOGNITION OF ITS INITIATION OF THE MOST SIGNIFICANT SERVICE PROJECT
SUBMITTED BY ANY ROTARY CLUB IN DISTRICT 127 IN 1964-65 OR 1965-66

A handwritten signature in dark ink, likely belonging to a representative of the Rotary Club of Lade, is written over a faint, illegible printed name.

A handwritten signature in dark ink, likely belonging to a representative of the Rotary Club of Lade, is written over a faint, illegible printed name.

Ball og bankett

Det ble avviklet en del festivitas i vår klubbs tidligere år. Eksempelvis ble det 20. januar 1958 holdt et kunstnerball i Kunstforeningen. Mat, drikke og et variert program ble lovet for 65 kroner pro pers. Antrekk var smoking eller fancy, det siste antakelig for damene, og det var dans til kl. 1. Sekretær Ole Myrseth lovet også i programmet fri parkering i Munkegaten. Påmelding var til tlf 31 791, så dette var lenge før man fikk tre tall foran.

Man var kanskje mer feststemt i hine dager. På en felles distriktskonferanse med svensker sist i mai samme år kom halvparten fra distrikt 132, som visstnok omfattet en stor del av Sverige. I tillegg til møteprogrammet ble de 166 deltakerne budt en firerretters bankettmiddag med tre sorter vin. Brosjyren oppgir deltakernavn etter både hjemsted og bordplassering. Og man fremførte både den svenske og den norske kongesang og en 6-vers rotarysang forfattet av et medlem med signaturen G.S. Det var utvilsomt ingeniør Gunnar Paulsen, som ved slutten av møtene brukte å komme med en vits eller anekdote.

20 år senere feiret klubben 25-årsjubileum. Møtet og senere jubileumsmiddag ble holdt i Handelsstandens hus med hele 89 deltakere. På møtet hilste president Kjell Berg velkommen, chartermedlem Knut Anker Bachke ga trekk fra klubbens historie, og hilsener ble fremført.

Under 25-årsfesten var antrekket smoking.

Her taler president Kjell Berg, sønn av charterpresidenten. I dag er et oldebarn av Erling Berg medlem som 4. generasjon rotaiianer.

Møtene

Lade Rotary Klubb har vekslet møtesteder. Etter 20 år på Astoria ble møtene i 1973-78 holdt i kjelleren på Kunstnerkroen i Prinsens gate, så i seks år på NSBs Travellen, deretter i en årrekke på Royal Garden og så kortvarig på Teateret inntil vi endelig kom til Britannia Hotell, hvor vi altså møtes torsdager kl. 12-13.

Møtene preges av en lett og vennlig tone. Foredragene er dagens clou, og uten dem, treminutterne og Rotary-meldingene ville møtene helst ligne kaffeslaberaser. Foredrag og kåserier er gjerne av høy kvalitet. Ikke minst interessante er ego-foredragene, som det er blitt en del av etter med de mange nye medlemmene.

Det interesserer alle å høre om deres jobb, familie og hobbies, og det bidrar godt til fellesskapsfølelsen under utvidelsen av kretsen. Kanskje kunne de yngre også ha glede av at vi eldre fortalte litt; våre egoforedrag ble jo holdt årtier tilbake.

Kveldsmøter med programmer har vakt varierende interesse. I november måtte en bokaften avlyses grunnet for lav påmelding. Teaterkvelder og bokaftener har imidlertid vært vellykket.

De mange foredragstemaer er også viktige i klubblivet. Noen huskes godt av dem som hørte serien "Quo vadis", holdt av de to tidligere medlemmer Hans G. Giertz og Jan Brøgger.

Fra et medlemsmøte i Kunstnerkroen.

Fra en av mange hyggelige bokaftener med ledsagende damer. I dag har klubben også kvinnelige medlemmer.

Livlig på et av klubbens ute-arrangementer: Odd Arntzen og Odd Valmot diskuterer.

Medlemmene

Mens vi er inne på det: Selv om Lade RK har flere medlemmer med doktorgrad vakte det oppmerksomhet over det ganske land da høyesterettsadvokat Otto Fr. Jebens tok sin juridiske grad i en alder av 82, over samenes eiendomsrett til grunnen i indre Finmark.

Her skal ikke omtales mange av våre fine presidenter, men det tør være riktig å nevne to: Karl Stenstadvold, SINTEFs første direktør og klubbens tredje president var en viktig miljøskaper i de første årene ved å få i gang diskusjoner og med sine vidtfavnende kunnskaper og store evne til å kunne forklare vanskelige emner.

Den andre er Pjort, alias arkitekt og tidligere konservatorierektor Per Hjort Albertsen. Han mangler bare året på å ha vært charter-medlem og huskes utvilsomt av dem som opplevet ham som president i 1964/65 på grunn av uforlignelige møteledelse med vidd og tørr humor. I en alder av 83 er han fortsatt fin form.

Henk

Vår flerårige sekretær Henri "Henk" Barkey er en usedvanlig mann.

At han er svært hjelpsom, til de grader at han må være enhver presidents ideal, er en ting. Han har også bl.a. gjennomført mailing av månedbrev og annet Rotary-stoff, og han tilbrakte et par timer for å hjelpe nedskriveren da hans harddisk ble ødelagt.

Men hans tjenestevillighet, en egenskap han jo har felles med de mange sekretærer gjennom klubbens femti år, er ikke årsaken til denne omtalen. Det er derimot noe han med svært god grunn ønsker å opplyse dagens ungdom om – gjerne gjennom Rotarys medlemmer:

I forbindelse med siste disktriktskonferanse var en del skolebarn innbudt til å skrive om årsaken til ufreden og terroren i verden. Vinneren mente at det var terrorhandlingene da amerikanerne ødela Hiroshima og Nagasaki. "Det var dei som "testa" atombombane etter at krigen var avslutta." Henk, som er født i Indonesia, har en korreksjon og en gruffull historie å berette.

Det var nok bare i Europa at freden kom 8. mai 1945. Japanerne fortsatte med krig og terror et kvart år lengre. Og det var en terror Henk opplevde i fangenskap i seks redselsfulle år, et opphold så grusomt at det kunne ha enhver gitt alvorlige mentale skader. At han reiste seg fra den langvarige fornedrelsen er bevist ved at han senere tok utdannelse som førte til å bli både kaptein, bergingeniør og dr. geolog.

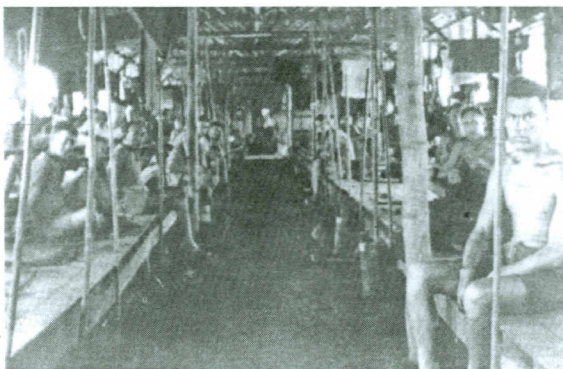
Henks far, som etter krigen ble minister for gjenreisningen i østlig del av landet, men som var motstander av Sukarno, var også aktiv mot japanernes beleiring. Han ble forrådt og arrestert sammen med familien og mange andre. Selv var Henk den gang bare 13 år, men hele 19 da han endelig kunne gjenforenes med familien.

Under disse årene vanket nesten daglige slag og lange og harde arbeidsdager. Smittsomme sykdommer var vanlige, behandlingen minimal. Av de 35 millioner menneskeliv denne krigen kostet, var halvparten ofre for terror, drap, mishandlinger, sykdommer og utmattelse.

Etter ett år i konsentrasjonsleir i byen Padang, ble han flyttet til en tvangsarbeidsleir midt i regnskogen på samme øy Sumatra. Der bygget japanerne en 220 km jernbanelinje for transport til utskipping av kull og rike mineraler. Over 105 000 tvangsarbeidere og krigsfanger ble satt til fysisk meget tungt og ofte farefullt arbeid. For lite og delvis dårlig mat førte med seg mye sykdom; diare, dysenteri, tyfus, malaria og til og med kolera. Henk måtte leve med malaria i mange år, men ble helbredet i Nederland, dit familien flyttet noen år etter krigen.

Arbeidstiden i konsentrasjonsleiren var fra kl. 07:00 til mørket kom kl. 18:00. Men først måtte fangene opp kl. 5 for å telles, overvære flaggheising og bøye seg dypt for keiseren. Hvis man ikke arbeidet hardt nok vanket juling. Ofte sto disse slavearbeiderne med vann til brystet i regnskogsområdet så igler kunne

suge seg fast. Attpå ble de utsatt for bombing og maskingeværskyting av de allierte, som ville hindre at banen ble bygget. Hvis noen ble tatt for kontakt med lokalbefolkningen, vanket særstraffer. Akkurat som i Norge sto dessverre også mange indonesere til tjeneste for fienden, bl.a. som angivere.

Den dagen amerikanere tok tilbake Okinawa, 21.4.45, forhandlet Henk med lokale folk om litt mat. Men det var en felle, og han ble innbrakt med hele gruppen. Mishandling fulgte til han besvimte. Med flere blødende sår ble han og de andre kastet i et stort hull i bakken hvor de uten mat og drikke var i stekende sol om dagen. Fangevokterne, som tilmed kunne være indonesere, gjorde sin avføring gjennom en stor jernrist, og fangene måtte drikke urin.

Da freden kom ble Henk og hans gruppe gjenglemte. Riktignok hadde han bedre arbeid, men utrolig nok gikk det nesten tre år til før indiske fallskjerm-soldater tok vare på dem. Han hadde dysenteri og malaria og ble i april 1948 transportert til Singapore, hvor han fikk høre at hans nære slektninger hadde overlevd og var i Nederland. Først senere i 1948 fikk han se dem igjen.

– Jeg tar ikke stilling til amerikanernes bruk av atombombene, sier Henk til slutt – dertil var og er jeg for mye part i det hele. Men fangenskapet kjennes ennå; jeg ble bl.a. hørselskadet. Veien til helvete og retur var lang, og den kan jeg ikke glemme. La oss heller opplyse de unge bedre om krig og terror, både før og nå.

Vår Henk er som nevnt en særdeles velutdannet mann. Han snakker åtte språk og klarer seks av dem skriftlig. Hans topputdannelser er hollandsk militærakademi, bergingeniør ved det tekniske universitetet i Delft og doktorgrad i økonomisk geologi ved universitetet i Amsterdam. Han har også tatt kurs i internasjonal personalledelse konflikt-behandling, IT og programmering. Henk har vært fagsjef ved Norges geologiske undersøkelse og har utstrakt reisevirksomhet for Verdensbanken og FN-systemet i Østen, Afrika og Mellom-Amerika i til sammen over et desennium. Henk har også eiet et internasjonalt konsulentbyrå og vært med i flere offentlige utvalg.

Han er glad i klassisk musikk, liker matlaging, besøker kunstutstillinger og er opptatt av miljø og ressursparing.

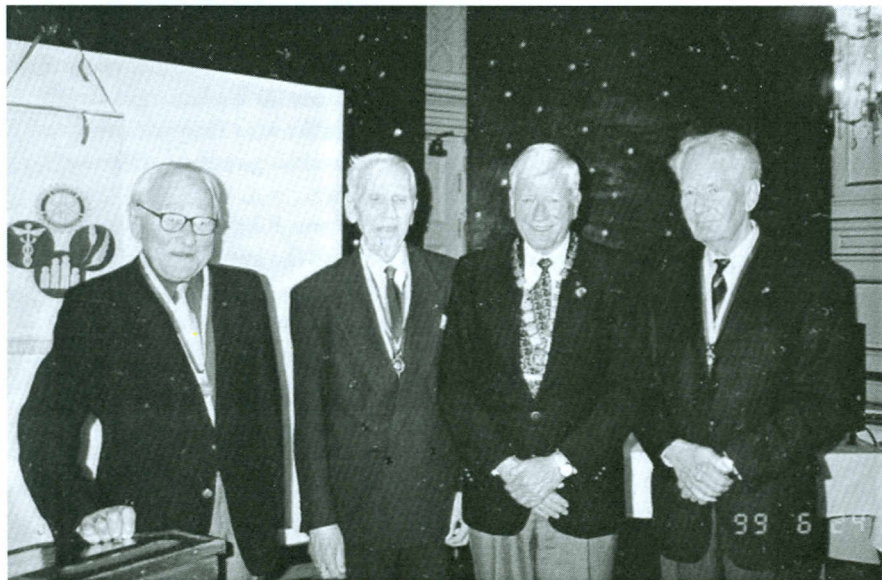
Paul Harris Fellow Recognition

Tre firedeler av Rotary-fondets årlige inntekter kommer fra innbetalinger når klubbene vil hedre et medlem eller en ikke-rotarianer som har vist en særlig samfunns-gavnlig innsats.

Fire av Lades medlemmer er gjennom årene hedret med Paul Harris Fellow Recognition ved at klubben hadde innbetalt 1000 dollars for hver: Thorvald Wiig fikk medalje og sertifikat i 1993, mens Carl M. Hillesund, Tord Godal og Fredrik Kiær fikk det samme i 1999. Bror-Eric Hjulstad har forøvrig selv betalt 1.000 dollar direkte til fondet.

Av ikke-rotarianere ble Arve Tellefsen PHF ved 40-årsjubileet, ved president Trygve B. Marstrand. Ved 50-årsjubileet vil president Carl Petter Brun på samme vis hedre Frelsesarmeens Ingrid Olsen og initiativtakeren til foreningen MOT, Atle Vårvik.

Paul Harris Fellows: I tillegg til Thorvald Wiig, som fikk den ærefulle medaljen i 1993, fikk tre medlemmer den samme i 1999. Fra v. ses Carl M. Hillesund, Tord Godal, president Albrecht Selmer og Fredrik Kiær. Hillesund er 93 og ikke lengre medlem, Godal var 92 da han døde i fjor og Kiær er flyttet til Oslo. Han var kasserer i ti år.

I senere tid har antallet PHF-er årlig ligget omkring 37 000. I alt har Rotary Foundation fått over 500 millioner dollars for de 500 000 som er hedret verden over. Et Paul Harris Fellow-bidrag godskrives klubbens konto i Rotary Foundation.

Grunnleggeren

Paul Percy Harris, tegnet under sitt besøk i Oslo i 1932, av Øivind Sørensen.

Paul P. Harris var en stor personlighet, som grunnla vår verdensomspennende organisasjon med vidsyn og utpreget sosial tankegang. Før han ble jurist i 1891, skaffet han seg omfattende kunnskaper ved forskjellige jobber og omfattende reiser i eget og fremmede land.

Det tok ham fem år, som han også brukte til å være journalist i to aviser og arbeide som handelslærer, fruktplukker, nattportier, rancharbeider og selger av marmor og granitt. Han reiste mye, rundt i USA naturligvis, men også flere ganger til land i Europa.

I 30-årene gjestet han Europa igjen og besøkte da Norge, hvor den første Rotary-klubben ble chartret i Oslo 6.1.1922.

I 1896 startet han advokatpraksis i Chicago, som den gang var et arnested for korrupsjon og snusk. Dette var Harris meget lite glad for, og sammen med tre venner, en kullhandler, en bergingeniør og en skredder, dannet han verdens første Rotary-klubb. Hovedideen var å skape renslige forhold i forretningsliv og politikk. Disse og liknende idealer muliggjorde den enorme veksten av Rotary. Liknende livskraftige idealer har også slått rot i andre organisasjoner, som Kiwanis (1913), Lions (1917) og kvinnes Zonta (1919). Rotarys klubbnavn falt naturlig ved at medlemmene, som kom fra forskjellige yrker, holdt møtene på den enkelte arbeidssted. Også tillitsvervene skulle rotere, slik de gjør den dag i dag.

Bevegelsen spredte seg raskt til andre byer i USA og kom allerede i 1911 til Irland og England. Da Rotary International ble startet i 1910 ble Harris organisasjonens første president.

Han ble en fremtredende jurist, men brukte helt til sin død i 1947 mye tid på Rotary. Harris var også opptatt på andre fronter i allmennhetens tjeneste. Han ble den første formann i en internasjonal organisasjon for handikappede, amerikanske speidere ga ham en hederspris, han ble dekorert av en rekke lands regjeringer og mottok flere æresdoktorater. Ett av disse kom fra et universitet hvor han i studietiden ble bortvist på en falsk anklage om mobbing!

Fantastiske Foundation

Med en sterkt rosende uttalelse fra Gro Harlem Brundtland om Rotary Foundations innsats med PolioPlus-kampen mot poliomyelitt kan verdens over 1.2 millioner rotarianere ta til seg en anerkjennelse på toppnivå. Gjennom samarbeidet med FN, spesielt med hennes egen organisasjon WHO, og med FNs barnefond UNICEF og andre institusjoner verden over er det lykket å utrydde 99 prosent av denne fryktelige sykdom. Den resterende prosenten skal ifølge programmet være fjernet til Rotarys hundreårsjubileum.

Rotary Internationals fantastiske innsats i kampen mot poliomyelitt startet i 1979, og antall stater uten sykdommen er gått ned fra 125 til 10.

Gro sier i brevet at rotarianere er "nobly working" for å skape bedre helse for verdens barn og slutter med å be om fortsatt samarbeid så vi kan feire 100-årsjubileet med å gi fremtidens generasjoner en poliofri verden. Finere attest kan vel neppe noen få!

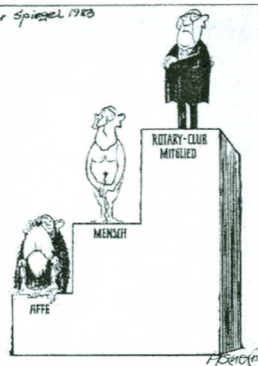
Innsatsen er gjort på flere fronter. Ikke bare vil det til jubileet være fremskaffet utrolige fire milliarder kroner siden Rotary tok opp kampen, like utrolig er historiene om hvordan hundretusener rotarianere har gjort personlige innsatser.

Rotary er verdens eldste serviceorganisasjon. Rotary Foundation ble startet i 1917, da RI-president Arch Klumph sa at hvis man virkelig ville gjøre noe, så trengtes penger. Mange penger. I denne forbindelse har Rotary startet en utviklingsbank med en størrelse og styrke som langt overgår slagkraften i lignende organisasjoner.

RF arbeider på mange fronter. I tillegg til Polio Plus kan nevnes 3-H (Health, Hunger and Humanity), som har hatt henimot 200 prosjekter i 50-60 land, Matching Grants, som siden 1965 har omfattet ca. 5500 tiltak i ca. 170 land med tilskudd til klubber og distrikter, Ambassadorial Scholarships med stipend til rundt 30 000 studenter for å studere i andre land, støtte til universitetslærere for undervisning i utviklingsland, Group Study Exchange, som gir ikke-rotarianere støtte til 4-6 ukers opphold i andre Rotary-distrikt for å sette seg inn i kultursaker og utdanning, et fredsprogram som gir tilskudd til internasjonale konferanser om konfliktløsning og fredsprosjekter, støtte til frivillige rotarianere, ulike studentkategorier og Rotaract-medlemmer for arbeid i andre land samt Carl P. Miller Discovery Grants, som gir midler til klubber og distrikter for internasjonale service-tiltak.

Jovisst kan vi være stolte av Rotary Foundation!

Der Spiegel 1980

Rotary har ikke unngått å bli harselert. Denne tegningen fra tyske Der Spiegel ville neppe ha stått i dag, forutsatt at informasjonen om Rotarys enorme innsats i kampen mot poliomyelitt hadde nådd bladet.

Chartermedlemmer memorerer

Av Lades 24 chartermedlemmer er altså bare Thorvald Wiig igjen som medlem. Han har samme fødselsdag som Rotary International, 17. april. Det er altså bare vel en måned til han fyller 90 år.

Æresborgeren: Klubbens eneste chartermedlem Thorvald Wiig og hans kone Esther-Marie knipset i Scarborough da han som guvernør i 1960/61 var verdenspresidentens utsending og ble hedret ved å bli æresborger av byen.

Carl M. Hillesund har meldt seg ut grunnet høy alder. Han ble 93 år 23. februar, samme dato som for stiftelsen av Rotary. Men han føler seg fortsatt som rotarianer og har sitt klubbmerke i knapphullet. Hillesund er fremdeles med oss ved spesielle anledninger, som til julemøtet på Ringve.

De to staselige herrer har mange minner fra klubbens tidlige år. Wiig var president i 1958/59, Hillesund året etter. I 1960/61 var Wiig også guvernør, en jobb som førte ham på mye reising i halve Norge og en del av Nord-Sverige, som til sammen utgjorde hans distrikt.

Samme år var en svensk venn verdenspresident, nemlig AGA-sjefen Ernst Breitholz. Som sin representant sendte han Wiig og fru Esther-Marie – som senere skulle bli den første president i Inner Wheel i hjembyen – til blant annet Scarborough, hvor vår klubbkamerat ble utnevnt til æresborger! En annen spesiell opplevelse fant sted i Miami, der ekteparet ble hentet på flyplassen og kjørt i strekklimousin til hotellet – med motorsykkelpoliti på alle sider. Det er neppe umulig at begge ordførere var rotarianere.

Thorvald Wiig har hatt mange verv i vår internasjonale bevegelse. Som høyesterettsadvokat ble han bl.a. medlem av lovrådet og møtte i denne egenskap hele ti ganger i Geneve.

Hillesund hadde til for få år siden en hemmelig fortid. Han var under krigen medlem av motstandsorganisasjonen XU, hvis medlemmer sjelden kjente hverandre. At deres arbeid var betydningsfullt fremgår av at deltakerne etter krigen ble pålagt taushet i hele femti år.

Tross sin høye alder er Hillesund i ganske god form og er på daglige turer med sin gästol. Han har ellers en fin hobby med å lage vakre tepper, som bl.a. pryder mange vegger i Vår Frue Menighets aldersbolig, hvor han bor og trives.

I tillegg til sin tidligere stilling som direktør for Slaktehuset i Trondheim var den sosialt innstilte Hillesund i en årrekke formann i Dyrenes Beskyttelse i Trondheim. Det vakte litt munterhet da han avvertete at årsmøtet i foreningen skulle holdes på Slaktehuset. Iallfall havnet notisen i Dagbladet. Han ler når vi minner ham om det. Gammel? Javisst – men en munter herre man har glede av å snakke med!

Chartermedlemmene

---

var 26 i tallet. Her er navnene i alfabetisk orden, og litt om deres klubbsservice: Oddmund Amundstad, president 1962-63; Knut Anker Bachke, sekretær 53-54 og president 60-61; Birger Berg; Erling Berg, president 53-54; Ola Brun; Arnfinn Djønne, president 59-60; Tord Godal, PHF i 1999; Carl M. Hillesund, president 58-59 og PHF i 1999; Torleif Hoff, president 70-71; Wilhelm Hoff; Ola Høeg; Asbjørn Hørgård; Knut Karlsen, president 56-57; Baard Marstrand; Alf Müller; Jack Nielsen, president 54-55; Kai Nielsen, president 63-64; Theodor Overwien, president 61-62; Gunnar Paulsen, sekretær 54-55; Erling Rødli; Birger Solberg; Karl Stenstadvold, president 55-56; Sverre Strømsland, president 78-79 og Thorvald Wiig, sekretær 55-56, president 57-58, distriktsguvernør 60-61 og PHF i 93.

Laksen må bli gladere, skrev Adressa

Men da hadde ikke
journalisten besøkt GLade
Laksers Lyse Aften 2002.

*Stor suksess har "lakse-
president" Trygve Marstrand
hatt med sine festlige kvelder.*

Inner wheel

Med mer enn 100 000 medlemmer i over nitti land er Inner Wheel en av verdens største kvinneorganisasjoner. Av dem er 3000 tilsluttet i Norge, gjennom 112 klubber.

Den første IW-klubb i verden ble stiftet i Manchester i 1924. Den var basert på Rotarys idealer og bevegelsen ble en internasjonal i 1967.

Vennskap og forståelse mellom mennesker og nasjoner er et tyngdepunkt for alle IW-klubber. Det øvrige fellesarbeid er betydelig, foreksempel hjelp til nødlidende barn, støtte til hospitaler og klinikker, besøk hos ensomme eldre, utdanning m.v. Trondheim-Lade støtter også en pikeskole i Peru, SOS Barnehager og Handicap Norway.

Siden 1973 har IW konsultativ status i FN, fra 1991 også i UNICEF med egen representant i Geneve. Organisasjonen har hatt to verdenspresidenter fra Norge, i 84/85 og 90/91.

President Solveig Sanner i Trondheim – Lade Inner Wheel Klubb hilser og gratulerer Lade Rotary Klubb med de halvhundre år og ønsker klubben lykke til med fortsatt fremgang og givende arbeid.